

ด่วนที่สุด
ที่ พณ ๐๖๐๔/๒๕๕๔

ก.ค. ๒๕๖
วันที่ ๒๑ ต.ค. ๖๐
เวลา ๑๖.๐๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส25859 น. ก.ก
รับที่ : ๕16338/60 กก
วันที่ : 31 ต.ค. 60 เวลา : 16:00

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การเข้าเป็นภาคีความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - ฮองกง และความตกลงด้านการลงทุนระหว่างรัฐบาลของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกับรัฐบาลของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ร่างความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - ฮองกง และร่างความตกลงด้านการลงทุนระหว่างรัฐบาลของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกับรัฐบาลของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอ เรื่อง การลงนามในร่างความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - ฮองกง และร่างความตกลงด้านการลงทุนระหว่างรัฐบาลของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกับรัฐบาลของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ในช่วงการประชุมผู้นำอาเซียน - จีน เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ ฮองกงยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงขอเข้าร่วมความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN - China Free Trade Agreement: ACFTA) อย่างเป็นทางการต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน และในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ อาเซียนมีมติให้จัดทำความตกลงการค้าเสรีกับฮองกงแทนการรับฮองกงเข้าเป็นภาคี ACFTA และผู้นำอาเซียนได้รับรองมติของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ให้เจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับฮองกง เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๖ ณ ประเทศบรูไน

๑.๒ อาเซียนและฮองกงตกลงเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรี ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ โดยให้แยกความตกลงเป็น ๒ ฉบับ คือ (๑) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - ฮองกง (ASEAN - Hong Kong, China Free Trade Agreement: AHKFTA) และ (๒) ความตกลงด้านการลงทุนระหว่างรัฐบาลของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนกับรัฐบาลของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Agreement on Investment among the Governments of the Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China and the Member States of the Association of Southeast Asian Nations: AHKIA)

๑.๓ อาเซียนและฮองกงได้จัดตั้งคณะกรรมการเจรจาทางการค้าสำหรับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - ฮองกง และคณะทำงาน ๗ คณะ ได้แก่ (๑) คณะทำงานด้านการค้าบริการ (๒) คณะทำงานด้านการลงทุน (๓) คณะทำงานด้านถิ่นกำเนิดสินค้า (๔) คณะทำงานด้านพิธีการศุลกากรและ

การอำนวยความสะดวกทางการค้า (๕) คณะทำงานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (๖) คณะทำงานด้านมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรอง และ (๗) คณะทำงานด้านประเด็นกฎหมายและประเด็นสถาบัน อาเซียนและฮ่องกงเริ่มการเจรจาจัดทำความตกลง AHKFTA และความตกลง AHKIA ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ โดยมีการเจรจาทั้งสิ้น ๑๐ รอบ และได้ข้อสรุปการเจรจาทั้งหมดในการเจรจารอบสุดท้าย เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงเทพฯ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ อาเซียนและฮ่องกงได้กำหนดให้มีการลงนามในร่างความตกลง AHKFTA และร่างความตกลง AHKIA ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ และกำหนดให้ความตกลงทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒

๒.๒ กระทรวงพาณิชย์จึงเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติการลงนามในร่างความตกลง AHKFTA และร่างความตกลง AHKIA เนื่องจากร่างความตกลงทั้งสองฉบับนี้เป็นความตกลงระหว่างอาเซียนกับฮ่องกงที่ครอบคลุมข้อผูกพันด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔(๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย และเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ก่อนการแสดงเจตนาให้ผลผูกพันต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนและฮ่องกงมีกำหนดลงนามในร่างความตกลง AHKFTA และร่างความตกลง AHKIA ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ช่วงการประชุม ASEAN Summit ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

๔. สำคัญและข้อเท็จจริง

อาเซียนและฮ่องกงตกลงให้จัดทำความตกลง ๒ ฉบับ คือ ๑) ความตกลง AHKFTA และ ๒) ความตกลง AHKIA เนื่องจากฮ่องกงมีกระบวนการภายในสำหรับการลงนามความตกลงการค้าเสรีและความตกลงด้านการลงทุนแตกต่างกัน กล่าวคือ สำหรับความตกลงด้านการลงทุน ฮ่องกงต้องขอความเห็นชอบจากรัฐบาลกลางแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายของจีน ร่างความตกลงทั้ง ๒ ฉบับ สามารถสรุปได้ ดังนี้

๔.๑ ร่างความตกลง AHKFTA มีจำนวนบท ๑๔ บท ครอบคลุมการเปิดตลาดการค้า สินค้า การค้าบริการ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑.๑ การค้าสินค้า ๑) การเปิดตลาด ฮ่องกงผูกพันลดภาษีสินค้าทุกรายการภายใต้ AHKFTA ที่ร้อยละ ๐ ส่วนไทยผูกพันลดภาษีสินค้าโดยมีรูปแบบการเปิดตลาด ดังนี้

ประเภทสินค้า	วิธีการลดภาษี	จำนวนรายการสินค้า	ร้อยละของจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด
กลุ่มสินค้าปกติ ๑	ลดเหลือร้อยละ ๐ ภายใน ๓ ปี	๖,๓๖๔	๖๖.๕๘
กลุ่มสินค้าปกติ ๒	ลดเหลือร้อยละ ๐ ภายใน ๑๐ ปี	๑,๗๕๐	๑๘.๓๑
กลุ่มสินค้าอ่อนไหว	ลดเหลือร้อยละ ๐ - ๕ ภายใน ๑๒ ปี	๔๓๕	๔.๕๕
กลุ่มสินค้าอ่อนไหวสูง	ลดเหลือน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๕๐ ภายใน ๑๔ ปี	๖๕๐	๖.๘๐
สินค้าที่นำออกจากการเจรจา	-	๓๕๔	๓.๗๖
รวม	-	๙,๕๕๘	๑๐๐

* ใช้พื้นฐานพิชิตศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์ที่ได้รับการปรับปรุงในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ และใช้อัตราภาษีที่เรียกเก็บจริงที่มีผลใช้บังคับ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ เป็นอัตราฐานสำหรับการลดหรือการยกเลิกภาษี

ทั้งนี้ สมาชิกอาเซียนอื่นได้ผูกพันลดภาษีลักษณะเดียวกับไทย แต่อาจมีความแตกต่างด้านจำนวนสินค้าและระยะเวลาสำหรับการลดภาษีเล็กน้อย ยกเว้นสิงคโปร์ที่ใช้รูปแบบเดียวกับฮ่องกง ในส่วนบทว่าด้วยกฎเกณฑ์การค้าสินค้า ความตกลงได้ยึดหลักตามองค์การการค้าโลก ได้แก่ บทมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช บทมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรองบทการเยียวยาทางการค้า และบททรัพย์สินทางปัญญา ๒) เกณฑ์การได้ถิ่นกำเนิด อาเซียนและฮ่องกงตกลงใช้เกณฑ์การได้ถิ่นกำเนิดสินค้า ดังนี้ (๑) กฎการใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained : WO) (๒) เกณฑ์การผลิตทั้งหมดในประเทศภาคีนั้นจากวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดของประเทศภาคีประเทศใดประเทศหนึ่งหรือมากกว่า (Produced Exclusively: PE) (๓) กฎทั่วไป คือ เกณฑ์การใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค (Regional Value Content: RVC) ร้อยละ ๔๐ (๔) กฎถิ่นกำเนิดเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rules: PSRs) มีสินค้าจำนวน ๒๓๗ รายการ ที่กำหนดเกณฑ์กฎถิ่นกำเนิดเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rules: PSRs) อย่างไรก็ดี ยังมีสินค้าอีกจำนวน ๕๕๗ รายการ ที่ยังไม่ได้ข้อสรุป อาทิ สินแร่และแร่ธาตุ พลาสติก อัญมณี สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องให้เจรจาให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี หลังจากที่มีความตกลง AHKFTA มีผลใช้บังคับ โดยในระหว่างที่ยังไม่ได้ข้อยุตินี้ อาเซียนและฮ่องกงตกลงใช้เกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้า (๑) WO หรือ (๒) PE หรือ (๓) RVC ร้อยละ ๔๐ สำหรับสินค้า ๕๕๗ รายการ

๔.๑.๒ การค้าบริการ สมาชิกอาเซียนและฮ่องกงมีข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการแยกเป็นรายประเทศ ซึ่งข้อผูกพันของไทย คือ การอนุญาตให้ผู้ให้บริการของภาคีสมาชิกเข้ามาลงทุนในไทยจำนวน ๗๔ สาขาย่อย โดยในจำนวนดังกล่าว ผู้ให้บริการของภาคีสมาชิกสามารถถือหุ้นในกิจการได้ร้อยละ ๒๕ ใน ๒ สาขาย่อย คือ บริการให้เช่าวางจร และบริการข้อมูลออนไลน์/ สืบค้นฐานข้อมูล ร้อยละ ๔๐ ใน ๒ สาขาย่อย คือ บริการวีดิโอเท็กซ์/ บริการประชุมทางไกลและบริการประมวลผลข้อมูลออนไลน์ผ่านเครือข่ายโทรคมนาคมสาธารณะ ร้อยละ ๔๔ ใน ๕๑ สาขาย่อย เช่น บริการด้านกฎหมาย บริการผลิตและจัดจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ บริการด้านการศึกษาระดับประถมศึกษา (โรงเรียนนานาชาติ) และบริการด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น และร้อยละ ๗๐ ใน ๑๔ สาขาย่อย เช่น บริการให้คำปรึกษาในการร่างเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (ไม่รวมกฎหมายในประเทศ) และบริการด้านพยากรณ์อากาศและอุตุนิยมวิทยา เป็นต้น ในส่วนของการผูกพันการให้บริการโดยบุคคลธรรมดา ไทยผูกพันเปิดตลาดบริการใน ๔๔ สาขาย่อย สำหรับบุคคลธรรมดา ๒ ประเภท คือ ผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business Visitor) โดยอนุญาตให้เข้ามาพำนักในไทยได้ไม่เกิน ๙๐ วัน และผู้โอนย้ายภายในบริษัท (Intra-Corporate Transferee) ในระดับผู้จัดการ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ โดยอนุญาตให้เข้ามาพำนักในไทยครั้งแรกไม่เกิน ๑ ปี และอาจขยายเวลาได้ไม่เกิน ๓ ครั้ง ครั้งละ ๑ ปี ทั้งนี้ ในภาพรวม การเปิดตลาดบริการของไทยภายใต้ความตกลง AHKFTA มีระดับต่ำกว่าการเปิดตลาดตามข้อผูกพันเปิดตลาดบริการชุดที่ ๔ ของไทย ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) อย่างไรก็ดี ไทยได้ผูกพันเปิดตลาดบริการที่นอกเหนือจากข้อผูกพัน AFAS ชุดที่ ๔ เพียงสาขาเดียว คือ สาขานินญาโตตุลาการ (Arbitration Services) โดยอนุญาตให้บุคคลธรรมดาของภาคีสมาชิกเข้ามาทำงานเป็นนินญาโตตุลาการในประเทศไทยได้ แต่ยังคงต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและคุณสมบัติตามข้อกำหนดของกฎระเบียบภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในขณะที่ อ่องกงได้ผูกพันเปิดตลาดโดยอนุญาตให้ผู้ให้บริการของภาคีสมาชิกเข้าไปลงทุนในอ่องกงโดยถือหุ้นได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ ในสาขาบริการต่างๆ จำนวนกว่าร้อยละ ๘๐ ของสาขาบริการที่ อ่องกงผูกพัน ยกเว้นบางสาขาที่อ่องกงเปิดตลาดแบบมีเงื่อนไข เช่น บริการวิศวกรรม บริการด้านโทรคมนาคม และบริการด้านการเงิน เป็นต้น และมีบางสาขาที่อ่องกงยังไม่ผูกพันเปิดตลาด เช่น บริการด้านสัตวแพทย์ และ บริการโรงพยาบาล เป็นต้น ทั้งนี้ อ่องกงได้เปิดตลาดบริการตามที่ไทยเรียกร้องในสาขาบริการการผลิตเนื้อหา รายการแก่ผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ (Production Services of Programme Content to Operators of Radio and Television Services) โดยผู้ให้บริการของภาคีสมาชิกสามารถถือหุ้นได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ สำหรับการให้บริการโดยบุคคลธรรมดา อ่องกงเปิดตลาดบริการในทุกสาขาที่ผูกพัน สำหรับบุคคล ธรรมดา ๒ ประเภท คือ ผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business Visitor) โดยอนุญาตให้เข้ามาพำนักในอ่องกงได้ ไม่เกิน ๙๐ วัน และผู้โอนย้ายภายในบริษัท (Intra-Corporate Transferee) ในระดับผู้จัดการ ผู้บริหาร และ ผู้เชี่ยวชาญ โดยเบื้องต้นอนุญาตให้เข้ามาพำนักในอ่องกงครั้งแรกไม่เกิน ๑ ปี และอาจได้รับการอนุญาตให้ได้ ถึง ๕ ปี

๔.๑.๓ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ อาเซียนและอ่องกงได้จัดทำแผนงาน (Work Programme) ภายใต้บทความความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการของ AHKFTA ซึ่งครอบคลุม ๕ สาขา ความร่วมมือ ได้แก่ (๑) บริการวิชาชีพ (๒) พิธีการศุลกากร (๓) การอำนวยความสะดวกทางการค้า/ โลจิสติกส์ (๔) SMEs และ (๕) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยอ่องกงได้จัดสรรให้เงินสนับสนุน จำนวน ๒๕ ล้านดอลลาร์ อ่องกง สำหรับโครงการความร่วมมือในระยะเวลา ๕ ปี หลังความตกลง AHKFTA มีผลใช้บังคับ

๔.๒ ร่างความตกลง AHKIA มีจำนวนบท ๒๙ บท ครอบคลุมการคุ้มครองการลงทุนและการส่งเสริมและการอำนวยความสะดวกการลงทุน แบ่งออกเป็น ๒ เรื่องหลัก คือ (๑) การคุ้มครองการลงทุน ให้แก่นักลงทุนของภาคีหลังจากที่ได้เข้ามาจัดตั้งธุรกิจแล้วในอีกภาคีหนึ่ง รวมถึงการปฏิบัติต่อการลงทุน ด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันและการให้ความคุ้มครองและความมั่นคงอย่างครบถ้วน และการคุ้มครอง เรื่องการเวนคืนและการชดเชย และการโอนเงินที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนเข้าและออกจากประเทศที่เป็นผู้รับ การลงทุน เป็นต้น และ (๒) การส่งเสริมและการอำนวยความสะดวกการลงทุน อาทิ การสร้างบรรยากาศที่ เอื้ออำนวยต่อการลงทุน การทำให้กระบวนการสำหรับการยื่นขอและการอนุมัติการลงทุนง่ายขึ้น การส่งเสริม การเผยแพร่ข้อมูลด้านการลงทุน และการจัดตั้งศูนย์การลงทุนแบบเปิดเสรี ณ จุดเดียวในแต่ละภาคี เป็นต้น

ทั้งนี้ อาเซียนและอ่องกงเห็นพ้องที่จะหารือในประเด็นดังกล่าวต่างๆ ตามที่ระบุไว้ใน Work Programme ภายใน ๑ ปี นับจากวันที่ความตกลง AHKIA มีผลใช้บังคับ ในประเด็นดังนี้ การจัดทำและ การปรับปรุงรายการข้อสงวนสำหรับมาตรการที่ไม่สอดคล้องกับพันธกรณี การบังคับใช้บทการเวนคืนและ การชดเชยกับมาตรการทางภาษีที่ถือเป็นการเวนคืน คำนิยาม “บุคคลธรรมดาของภาคี” และการระงับ ข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างภาคีกับนักลงทุน

อนึ่ง ร่างความตกลงตามข้อ ๔.๑ (AHKFTA) และข้อ ๔.๒ (AHKIA) มีความสอดคล้องกัน โดยการที่ประเทศใดจะเป็นภาคีสมาชิกของความตกลงใดความตกลงหนึ่ง ประเทศนั้นจะต้องทำให้ความตกลง ทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับด้วยการนำฝากตราสารการให้สัตยาบันก่อน และหากประเทศนั้นแจ้งถอนตัวออกจาก การเป็นภาคีสมาชิกของความตกลงใดความตกลงหนึ่ง ให้ถือว่าได้แจ้งถอนตัวออกจากการเป็นภาคีสมาชิกของ

อีกความตกลงหนึ่งด้วย รายละเอียดร่างความตกลง AHKFTA และร่างความตกลง AHKIA พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๕. ผลกระทบ

การผูกพันของไทยภายใต้ความตกลง AHKFTA และความตกลง AHKIA ไม่มีผลให้ไทยต้องแก้ไขกฎหมายภายในประเทศ โดยไทยจะได้รับประโยชน์จากความตกลงดังกล่าว ดังนี้

การค้าสินค้า วัตถุประสงค์ที่นำเข้าจากฮ่องกงมีราคาถูกลง โดยในปี ๒๕๕๙ ไทยนำเข้าสินค้าจากฮ่องกงราว ๑,๖๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ แม้ว่าปัจจุบันฮ่องกงไม่เก็บภาษีนำเข้า แต่ในอนาคตหากฮ่องกงต้องการขึ้นภาษีก็จะไม่สามารถทำได้กับสมาชิกใน AHKFTA เนื่องจากได้ผูกพันลดภาษีทุกรายการที่ร้อยละ ๐ ภายใต้ AHKFTA โดยในปี ๒๕๕๙ ไทยส่งออกสินค้าไปฮ่องกงราว ๑,๑๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ทั้งนี้ แม้ในปัจจุบันฮ่องกงมีการส่งออกมาก (ปี ๒๕๕๙ ฮ่องกงส่งออกสินค้าประมาณ ๕๑๗ พันล้านเหรียญสหรัฐ) แต่ภายใต้ความตกลงฉบับนี้ ฮ่องกงไม่สามารถนำเข้าสินค้าจากประเทศอื่นส่งออกต่อมายังอาเซียนได้ เนื่องจากในทางปฏิบัติฮ่องกงไม่ใช่ผู้ผลิต โดยฮ่องกงมีการผลิตสินค้าน้อยมาก ประมาณร้อยละ ๑ ของ GDP ซึ่งส่วนมากเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จึงไม่กระทบต่อดุลการค้า อีกทั้งความตกลง AHKFTA ยังมีกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่รัดกุมในการป้องกันการสวมสิทธิ์ของสินค้าจากประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจากจีน เนื่องจากไทยใช้ ACFTA เป็นบรรทัดฐาน (Benchmark) ในการเปิดตลาด โดยไม่เปิดมากกว่า ACFTA ดังนั้น การเปิดตลาดสินค้ากับฮ่องกงจึงไม่น่ามีผลกระทบกับไทย

การค้าบริการ การเปิดตลาดการค้าบริการจะช่วยยกมาตรฐานภาคบริการของไทยโดยผู้เชี่ยวชาญจากฮ่องกง และฮ่องกงได้ผูกพันการเปิดตลาดบริการกับอาเซียนสูงกว่าที่ผูกพันไว้กับองค์การการค้าโลก อาทิ สาขาบริการด้านการศึกษา บริการด้านสิ่งแวดล้อม บริการด้านสุขภาพและสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ ฮ่องกงยังเปิดตลาดบริการเพิ่มเติมตามที่ไทยเรียกร้องในบริการการผลิตอาหารรายการแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายเล็กและวิสาหกิจวิเทศ จึงเป็นโอกาสที่นักลงทุนไทยซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขาบริการดังกล่าว จะเข้าไปลงทุนอย่างครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงกระบวนการจัดจำหน่ายทั้งภาพยนตร์ วิดีทัศน์ วิเทศและโทรทัศน์ รวมถึงการร่วมมือกับฮ่องกงในด้านธุรกิจภาพยนตร์และละครเพื่อมุ่งไปสู่ตลาดใหญ่อย่างจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันบริษัทด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของไทยมีศักยภาพทั้งในด้านการผลิตและอุตสาหกรรมหลังการผลิต (Post Production)

ด้านการลงทุน การคุ้มครองการลงทุนและการส่งเสริมและการอำนวยความสะดวกการลงทุนนั้น จะช่วยเปิดโอกาสการเข้าสู่แหล่งทุนในฮ่องกง โดยฮ่องกงมีศักยภาพการลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามแผนแม่บทด้านความเชื่อมโยงอาเซียน (ASEAN Connectivity) การพัฒนาและการลงทุนในโครงการระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) และการเชื่อมโยงภายใต้นโยบาย One Belt One Road ของจีนแผ่นดินใหญ่

ฮ่องกงและอาเซียนมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้แก่อาเซียนรวมทั้งไทย โดยเบื้องต้น อาเซียนและฮ่องกงมี Work Programme ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือใน ๕ สาขา ได้แก่ (๑) บริการวิชาชีพ (๒) พิธีการศุลกากร (๓) การอำนวยความสะดวกทางการค้า/ โลจิสติกส์ (๔) SMEs และ (๕) พานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งล้วนสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศของไทย

ฮ่องกงแม้จะอยู่ภายใต้ระบบ ๑ ประเทศ ๒ ระบบ แต่ฮ่องกงมีสิทธิในการจัดทำนโยบาย เศรษฐกิจและความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ และฮ่องกงมีศักยภาพในการเป็นประตูด้านการค้าและการลงทุนไปสู่ตลาดใหญ่อย่างจีนและตลาดอื่นๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันฮ่องกงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt One Road) ของจีน โดยฮ่องกงกำลังดำเนินโครงการขนาดใหญ่ร่วมกับจีน อาทิ โครงการพัฒนาพื้นที่ Guangdong - Hong Kong - Macau Greater Bay Area: Greater Bay Area (กวางตุ้ง ๙ เมือง - ฮ่องกง - มาเก๊า) เพื่อพัฒนาเป็น World Class City Cluster และสะพานเชื่อม ฮ่องกง - จูไห่ - มาเก๊า เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมโยงในภูมิภาค โดยไทยสามารถใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงดังกล่าวในการกระจายสินค้าและการเข้าไปขยายตลาดในภูมิภาคอื่นๆ เช่น รัสเซีย เอเชียกลาง และยุโรป เป็นต้น ทั้งนี้ การเชื่อมโยงดังกล่าวยังช่วยเสริมบทบาทของไทยในการเป็นศูนย์กลางของอาเซียน ในด้านต่างๆ อีกด้วย นอกจากนี้ ฮ่องกงมีจุดแข็งด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี การพัฒนา Smart City การพัฒนา SMEs ด้วยการเน้นนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้ประกอบการ (Innovation, Creativity, Entrepreneurship: ICE) การพัฒนาและดึงดูดกลุ่ม Talents การบริการวิชาชีพ อาทิ การบริการด้านกฎหมาย การบริการด้านการเงิน และการบริการด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ของไทย อาทิ ประเทศไทย ๔.๐ การส่งเสริม Startups SMEs และการพัฒนา EEC ให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมในภูมิภาค เป็นต้น

๖. ความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ที่ผ่านมา กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้ดำเนินการจัดจ้าง วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จัดทำโครงการศึกษาผลกระทบและกลยุทธ์การเจรจา ที่เหมาะสมสำหรับไทยต่อการเข้าเป็นภาคีของฮ่องกงในความตกลง ACFTA และได้ร่วมกันจัดโครงการ สัมมนาทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นของภาคส่วนต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน นักวิชาการ นักธุรกิจ องค์กรนอกภาครัฐ (NGO) ภาคประชาชน และ สื่อมวลชน โดยผลการศึกษาฯ ชี้ว่า หากฮ่องกงและจีนไม่มีภาษีศุลกากรระหว่างกัน สินค้าไทยเข้าฮ่องกงโดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร และสินค้าฮ่องกงเข้าไทยโดยเสียภาษีศุลกากรในอัตราต่ำ สวัสดิการของไทยจะเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๕๗ ล้านเหรียญสหรัฐ ดุลการค้าเกินดุลประมาณ ๒๘ พันล้านเหรียญสหรัฐ การส่งออก เพิ่มขึ้นในผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอื่น และไทยจะสามารถ ส่งออกการค้าบริการไปทั่วโลกเพิ่มขึ้นในสาขาบริการการก่อสร้าง การค้าส่ง ค้าปลีก โรงแรม อาหาร และ สาขาบริการทางวัฒนธรรม กีฬา ทั้งนี้ ภาคเอกชนสนับสนุนให้มีการทำความตกลงอาเซียนกับฮ่องกง และให้มีการปรับปรุงพิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกในการนำเข้าส่งออกเพื่อให้ได้ประโยชน์ จากการเปิดเสรีที่แท้จริง

ทั้งนี้ กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย และกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ) กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร และ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) กระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และสำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานมาตรฐาน สินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา ได้ร่วมจัดทำทำที่และเข้าร่วมการประชุมกับฮ่องกงตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ โดยมีการหารือกับหน่วยงาน เอกชนอย่างต่อเนื่อง

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๗.๑ ให้ความเห็นชอบต่อร่างความตกลง AHKFTA และร่างความตกลง AHKIA

๗.๒ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ลงนามในร่างความตกลง AHKFTA และร่างความตกลง AHKIA

๗.๓ หากมีการแก้ไขถ้อยคำที่มีสาระสำคัญและไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทย ขอให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ผู้ลงนามเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในเรื่องนั้นๆ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

๗.๔ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full Powers) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ลงนามในร่างความตกลง AHKFTA และร่างความตกลง AHKIA

๗.๕ นำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อความตกลง AHKFTA และความตกลง AHKIA

๗.๖ มอบหมายกรมศุลกากรและกรมการค้าต่างประเทศดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความตกลง AHKFTA มีผลใช้บังคับภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ ตามที่ระบุไว้ในร่างความตกลง AHKFTA เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบต่อความตกลง AHKFTA แล้ว

๗.๗ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการมอบสัตยาบันสารของความตกลง AHKFTA และความตกลง AHKIA ให้แก่เลขาธิการอาเซียนเพื่อรับทราบการให้สัตยาบันความตกลงทั้งสองฉบับเมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบต่อความตกลงดังกล่าวแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอภิรดี ตันตราภรณ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๓๙๗

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๕๔